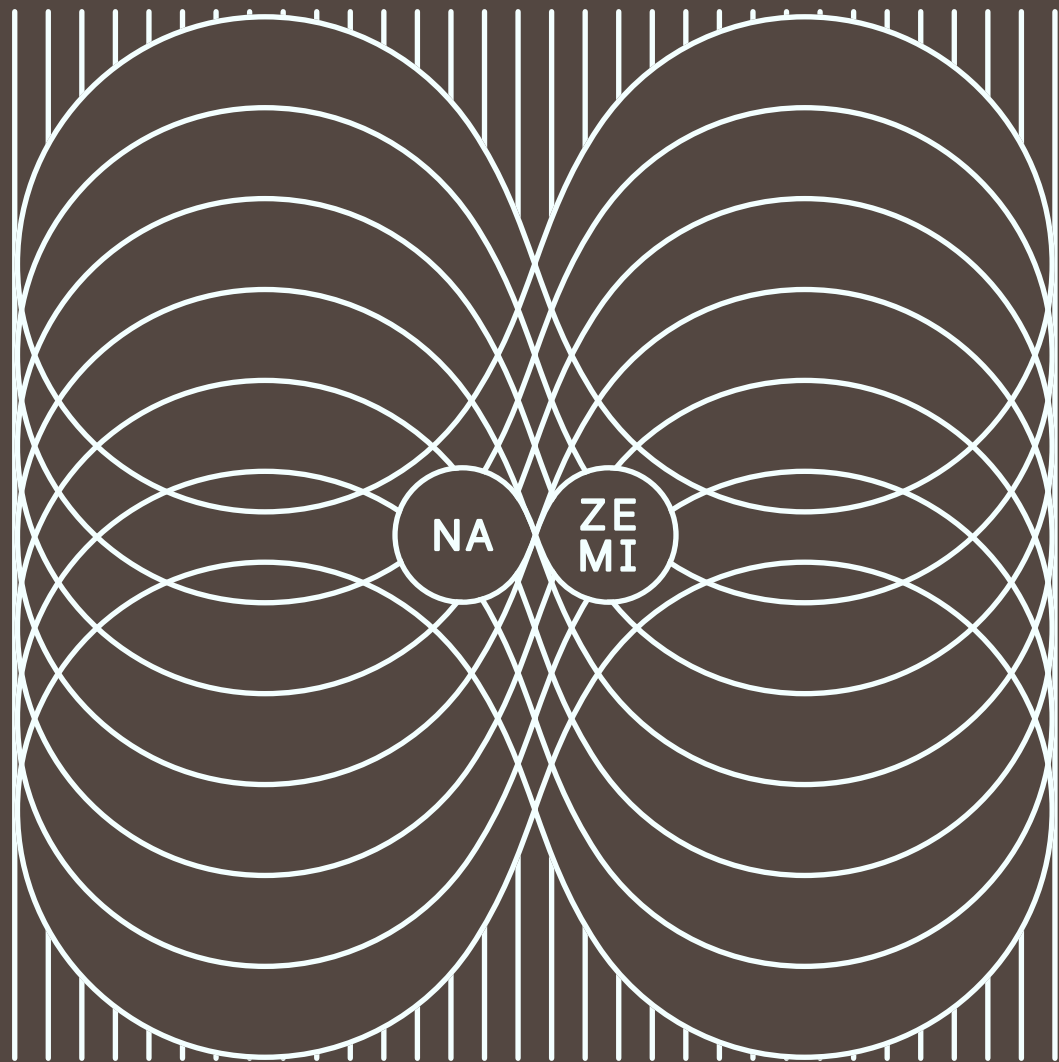
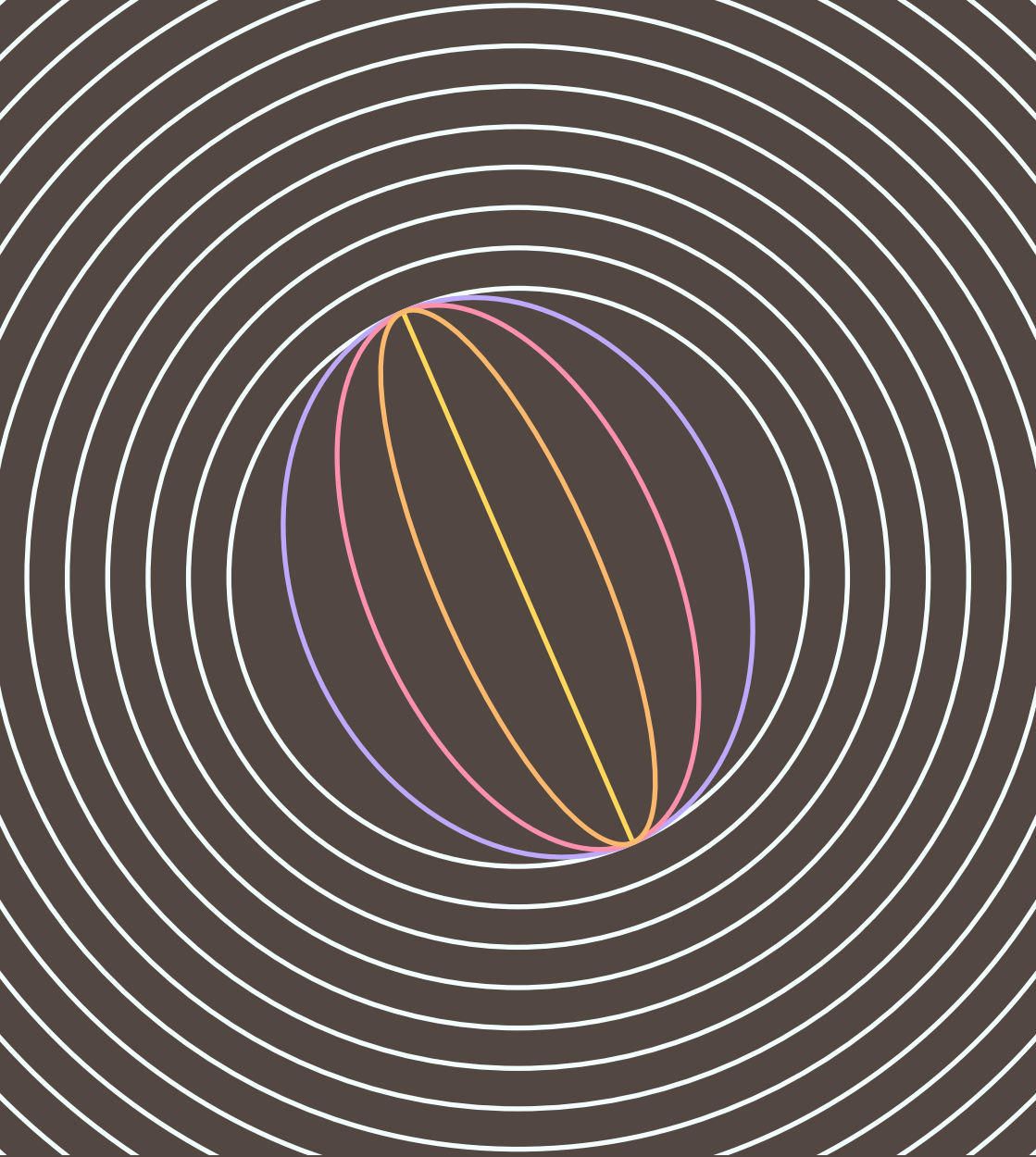


Manifest



Manifest



Potřeby **všech lidí**
se dají naplnit v rámci
planetárních limitů.



Toužíme po světě, kde jsou potřeby všech lidí
naplněny v rámci planetárních mezí.

Abychom této vize společně dosáhli, potřebujeme
hlubokou a systémovou transformaci naší
společnosti.

Věříme, že taková transformace kombinuje vnitřní a
vnější proměnu. Vnitřní proměnou myslíme změnu
ve vztahu k sobě, ostatním i k přírodě, zatímco vnější
proměnou myslíme proměnu mocenských vztahů či
společenských institucí, aby místo individualismu,
soutěživosti a dominance zhmotňovaly hodnoty
pospolitosti, spolupráce a péče.

Systémové myšlení nás učí, že pro efektivní transformaci je potřeba současně proměňovat hluboce zakořeněné mentální modely i strukturu institucí - v NaZemi se konkrétně zaměřujeme na podporu vzdělávání, proměnu organizací i ekonomického systému:

Transformativním a globálním vzděláváním zmocňujeme mladé lidi, vyučující i školy, aby kriticky zkoumali současný status quo, představovali si vizi lepšího světa a aktivně přispívali k jeho proměně.

Šířením nerůstu a zasazováním se o důstojnou práci přispíváme k budování ekonomického systému, jehož základním organizačním principem nebude růst a zisk, ale naplňování potřeb uvnitř planetárních mezí.

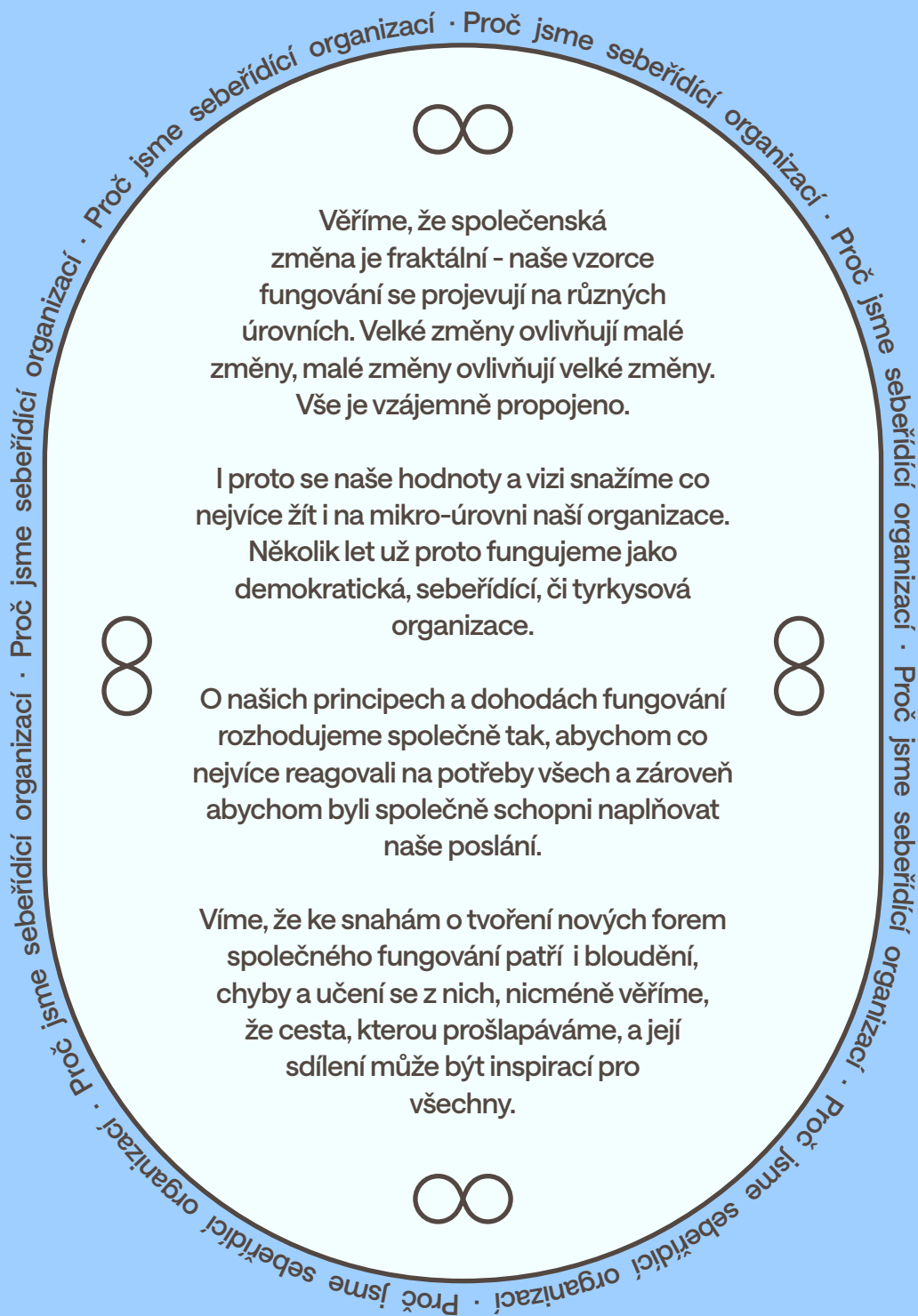
Facilitací a podporou pro sebeřídící organizace pomáháme tvořit demokratické a partnerské prostředí, kde jsou zohledněny hlasy a potřeby všech.

Reagujeme tak na současný stav světa, ve kterém pozorujeme prohlubující se sociální nerovnosti, klimatickou změnu a hrozbu kolapsu ekosystémů, zhoršující se duševní zdraví, či koncentraci politické a ekonomické moci, která podřívá demokracii a důvěru mezi lidmi. Jednou z hlubších příčin těchto krází je oddělenost člověka od přírody a lidí od sebe navzájem. Na této bazální odpojenosti pak stojí ekonomický systém posedlý růstem, který vytváří bohatství pro malou skupinu lidí na úkor většiny a zároveň ničí životní prostředí. K řešení těchto krází nestačí povrchové změny, řešení symptomů, či zlepšování současného systému.

V NaZemi věříme, že potřebujeme pomáhat na světě (z ang. midwifing) novému systému, který bude sloužit lidem i přírodě. Současně je ale potřeba stávající systém nechat odejít a s respektem paliativně opečovat jeho odchod (z angl. hospicing) a zmenšovat škody, které způsobuje zranitelným komunitám. Porodní bolesti spojené s tvořením nového světa, stejně tak jako popírání, hněv, či strach, které doprovází těžké odchody, považujeme za přirozenou součást této cesty. Učíme se, jak s těmito emocemi pracovat a dát jim prostor, který potřebují.

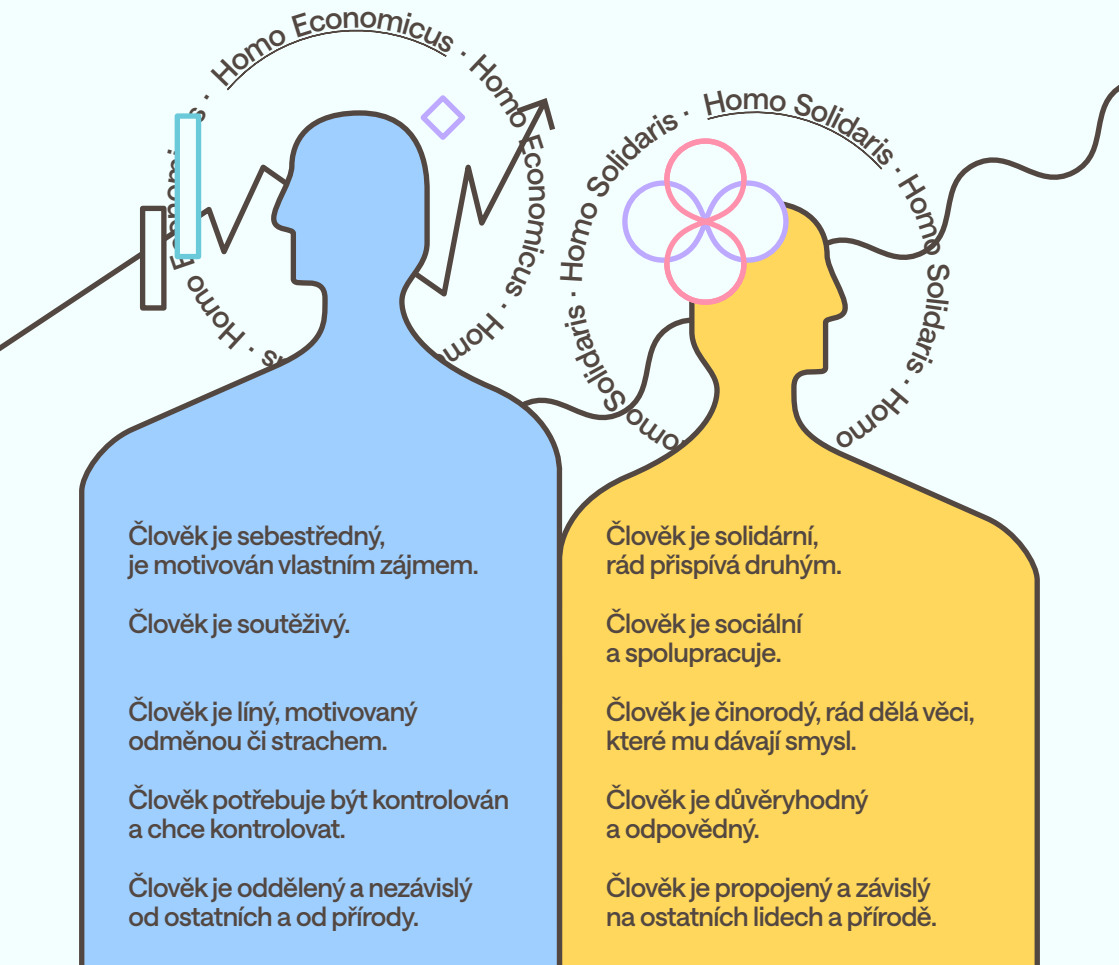
Naši důvěru v to, že jiný svět je možný, nestavíme jen na imaginativních představách, ale i na příkladech už existujících praxí, jako jsou například komunitní demokratické školy, sebeřídící neziskové firmy, či mnohé komunity původních národů, které tyto hodnoty žijí dennodenně. Netvrdíme, že známe přesnou cestu k dosažení naší vize, ale krok po kroku za ní kráčíme a pokračujeme v kladení otázek a hledání odpovědí.

Nevíme, jestli jako společnost někdy dosáhneme světa, ve kterém jsou potřeby všech naplněny v rámci planetárních mezí. Bez ohledu na to nám ale dává smysl o takový svět usilovat a zmocňovat komunity a hnutí, aby vytvářely organizace, školy, či kolektivy, které budou tuto vizi a hodnoty žít alespoň v malém.



Kde vnímáme kořeny a řešení dnešních krizí

Pokud půjdeme po kořenech dnešní krizí ještě hlouběji, zjistíme, že v samotném jádru těchto krizí je rozšířená představa o přirozenosti člověka.



Jsmo obojím, ale více se projevuje to, co žijeme, a k čemu nás podněcují instituce, které jsme vytvořili. Více si všímáme toho, co očekáváme. Podle naší představy o člověku vytváříme instituce a společenské mechanismy a ty pak předpokládáné jednání ještě posilují.

Dnes ve společnosti dominuje příběh o Homo economicus (člověk je sebestředný) a na základě toho jsou postavené pravidla a struktura našich institucí (např. firmy jsou orientované na zisk, aby maximalizovali bohatství svých vlastníků). Pokud uvnitř těchto institucí vyrůstáme a nadále v nich fungujeme, jejich logiku si socializací zvnitřňujeme (např. jedinou motivací se pro nás stává zisk a vlastní prospěch). Podle toho se pak i chováme (jsme sebestřední), a to podpoří zažitou představu o lidské přirozenosti (přesvědčení, že lidé vždy myslí jen na vlastní prospěch).

Pojďme se podívat, jak se náš systém udržuje naživu,
na příkladu institucí vzdělávání a práce.

Pokud věříme, že člověk je líný a sám od sebe se učit nebude, pak instituci školy postavíme na principu kontroly a odměn.

Učitelky rozdávají razítka, později známky za úkoly, které děti vypracovávají převážně samy a soutěží mezi sebou o to, kdo je lepší podle externě určených kritérií. Děti, které byly před tím zvědavé, se začínají učit kvůli příslibu odměny, nebo strachu ze selhání. Ve snaze naplnit kritéria paní učitelky ztrácí kontakt s tím, co je důležité pro ně samotné. Pokud nemají to štěstí, že jejich rodina má zázemí tyto tlaky balancovat, vyústí třináct let školní docházky v individualismus, pasivitu, závislost na autoritách anebo v nekonstruktivní vzdor.

Mladí dospělí jdou do práce, kde známky nahradí peníze a učitelku šéf. Často se ocitnou v pracovním prostředí, které má hierarchickou strukturu, ve které jsou upřednostňovány potřeby lidí na jejím vrcholu. Běžní lidé pak dělají práci, která jim nedává smysl a nad kterou nemají kontrolu. V "lepším" případě usilují o povýšení, aby mohli kontrolovat ostatní.

Pokud věříme, že člověk je činorodý a rád se učí věci, které mu dávají smysl, postavíme školu na podpoře vnitřní motivace a důvěry.

Struktura školy umožňuje dětem zkoumat to, co je zajímavé: chybovat; a vede je k sebehodnocení. Rozvíjí spolupráci mezi dětmi tak, aby každý mohl přispět svými jedinečnými dovednostmi a názory a dostával pravidelnou zpětnou vazbu. Děti jsou zcitlivovány k potřebám svých i jiných; objevují, co je zajímavé, v čem se mohou posunout. Zároveň rozhodovací mechanismy školy dětem umožňují rozhodovat o věcech, které se jich týkají.

V práci pak tyto zkušenosti a dovednosti mohou uplatnit. Sebeřídicí pracovní prostředí jim umožňuje řídit se jejich vnitřní motivací a ochotou přispívat celku nejlépe, jak umí, formovat cíle týmů, kterých jsou součástí, či rozhodovat o tom, jak naložit se zisky dané firmy.

Vzorce individualismu, soutěživosti, dominance a kontroly, které jsou často přítomné jak ve vzdělávání, tak v práci, se zhmotňují nejen v mezilidských vztazích a institucích, ale také v globálních ekonomických vztazích založených na vykořisťování lidí a přírody.

Činností NaZemi na úrovni škol či organizací přispíváme k proměně v menších měřítcích, zatímco šířením myšlenek o nerůstu či prací na transformaci oděvního průmyslu přispíváme k narovnání mocensky nerovných globálních vztahů.

Myšlenkové zdroje a inspirace

V NaZemi vědomě navazujeme na bohatou tradici mnoha myslitelů a myslitelů, vzdělavatelů a vzdělavatelek, výzkumnic a výzkumníků, kteří se dlouhodobě věnují otázkám spravedlnosti, vzdělávání, systémové změny a hlubšího porozumění vztahům mezi lidmi, společností a planetou. Nepřebíráme tyto přístupy mechanicky ani ideologicky – vybíráme z různých tradic, přístupů a disciplín to, co vnímáme jako podnětné, propojujeme to s konkrétní zkušeností z praxe a tvoříme tak vlastní syntézu

Věříme, že právě tato schopnost kombinovat a překračovat hranice oborů i škol myšlení je naší silnou stránkou – umožňuje nám vnímat komplexitu světa a hledat cesty, jak ji srozumitelně zprostředkovávat dál a kráčet za vizí světa, kde jsou potřeby všech uspokojené v rámci planetárních mezí.

Zde jsou některé z hlavních inspirací, které nás jako organizaci ovlivnily:

● Marshall Rosenberg, Miki Kashtan a komunita Nonviolent Global Liberation – za praxi nenásilné komunikace včetně jejího systémového a strukturálního rozměru.

● Frederic Laloux – za vize sebeřízených a evolučních organizací, ve kterým je lidem dobře a zároveň jsou efektivní v dosahování svých cílů.

● Donella Meadows a Peter Senge – za přístup k systémovému myšlení, práci s pákovými body změny a propojením jednotlivce se systémem. Paulo Freire, Pedagogika utlačovaných, a Stephen Brookfield – za hluboké porozumění kritickému myšlení a osvobozujícímu vzdělávání.

● Jason Hickel a širší hnutí nerůstu – které propojuje ekologickou odpovědnost, sociální rovnost a kvalitu života a hledá cesty k nové ekonomice založené na dostatku, péči a autonomii.

● Vanessa Andreotti a kolektiv Gesturing Towards Decolonial Futures Collective – za zpochybňování základních předpokladů modernity a západní dominance ve vzdělávání.

● Joanna Macy – za propojení ekologie, spirituality a kolektivního zpracování bolesti světa.

Všichni tito lidé jsou pro nás inspirativní společníci na cestě hledání praktických cest k naší vizi. Jejich myšlenky nám pomáhají hlouběji porozumět světu, ve kterém žijeme, a objevovat způsoby, jak v něm žít jinak – s orientací na naplňování potřeb všech v rámci planetárních mezí.

